

TUHAFA KURGU YAZMAK ÜZERİNE NOTLAR

H.P. LOVECRAFT

KÜNYE

Yazar

Lovecraft, Howard Phillips

Eser

Tuhaf Kurgu Yazmak Üzerine Notlar

Eserin Özgün Adı

Notes on Writing Weird Fiction

Çeviri

Kerem Tuğran

Yayınevi

Bonobo Press, Aralık 2023

İletişim

info@bonobomag.com

©2023, Bonobo Press. Bu eserin Türkçe çevirisi ve yayını Bonobo Press tarafından yapılmıştır. Tüm hakları saklıdır. Bu eserin herhangi bir bölümü, Bonobo Press'in yazılı izni olmaksızın herhangi bir şekilde (elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka bir yöntemle) çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayınlanamaz. "Notes on Writing Weird Fiction" orijinal eseri H.P. Lovecraft tarafından yazılmış olup, bu çeviri eserin kamuya açık bir kaynaktan faydalanılarak hazırlanmıştır.

Tuhaf Kurgu Yazmak Üzerine Notlar

H. P. Lovecraft

Öykü yazma nedenim, sanat ve edebiyatta karşılaşılan bazı manzaraların (manzara, mimari, atmosfer vb.), fikirlerin, olayların ve imgelerin bana aktardığı belirsiz, anlaşılması zor, bölük pörçük merak, güzellik ve maceracı beklenti izlenimlerini daha net, ayrıntılı ve istikrarlı bir şekilde görselleştirmenin tatminini kendime vermektir. Tuhaf hikayeleri seçiyorum çünkü eğilimime en uygun olanlar bunlar - en güçlü ve en ısrarlı isteklerimden biri, bizi sonsuza dek hapseden ve görüş ve analiz alanımızın ötesindeki sonsuz kozmik alanlara dair merakımızı boşa çıkaran zaman, mekan ve doğa yasasının can sıkıcı sınırlamalarının bir anlığına garip bir şekilde askıya alındığı veya ihlal edildiği yanılsamasına ulaşmak. Bu hikayeler sıklıkla korku unsurunu vurgular çünkü korku en derin ve en güçlü duygumuzdur ve doğaya meydan okuyan illüzyonların yaratılmasına en uygun olandır. Korku ve bilinmeyen ya da tuhaf olan her zaman birbiriyle yakından bağlantılıdır, bu yüzden korku duygusuna vurgu yapmadan parçalanmış doğa yasasının ya da kozmik yabancılığın ya da “dışarıllıklılığın” inandırıcı bir resmini yaratmak zordur. Zamanın öykülerimin çoğunda büyük bir rol oynamasının nedeni, bu unsurun zihnimde evrendeki en derin dramatik ve korkunç şey olarak belirmesidir. Zamanla çatışma bana tüm insan ifadelerinde en güçlü ve verimli tema olarak görünüyor.

Benim seçtiğim öykü yazma biçimi açıkça özel ve belki de dar bir biçim olsa da, edebiyatın kendisi kadar eski, kalıcı ve sürekli bir ifade türüdür. Bilinmeyen dış uzay hakkında yakıcı bir merak duyan ve bilinen ve gerçek olanın hapishanesinden, rüyaların bize açtığı ve derin ormanlar, fantastik şehir kuleleri ve alevli gün batımları gibi şeylerin anlık olarak önerdiği inanılmaz macera ve sonsuz olasılıkların büyüğü topraklarına kaçmak için yakıcı bir arzu duyan küçük bir insan yüzdesi her zaman olacaktır. Bu kişiler arasında büyük yazarların yanı sıra benim gibi önemsiz amatörler de vardır -Dunsany, Poe, Arthur Machen, M. R. James, Algernon Blackwood ve Walter de la Mare bu alandaki tipik ustalardır.

Bir öyküyü nasıl yazdığımı gelince, bunun tek bir yolu yok. Hikayelerimin her birinin farklı bir geçmişi var. Bir ya da iki kez kelimenin tam anlamıyla bir rüya yazmışımdır; ama genellikle ifade etmek istediğim bir ruh hali, fikir ya da imgeyle başlarım ve bunu somut terimlerle kaydedilebilecek dramatik olaylar zincirinde somutlaştırmamın iyi bir yolunu düşünene kadar zihnimde döndürürüm. Böyle bir ruh haline, fikre ya da imgeye en iyi uyarlanmış temel koşulların ya da durumların zihinsel bir listesini çıkarma eğilimindeyim ve ardından seçilen temel koşul ya da durum açısından söz konusu ruh halinin, fikrin ya da imgenin mantıklı ve doğal olarak motive edilmiş açıklamaları üzerine spekülasyon yapmaya başlıyorum.

Gerçek yazma süreci elbette tema seçimi ve ilk tasavvur kadar çeşitlidir; ancak tüm öykülerimin tarihi analiz edilseydi, ortalama prosedürden aşağıdaki kurallar dizisinin çıkarılması mümkün olabilirdi:

(1) Olayların anlatım sırasına göre değil, mutlak gerçekleşme sırasına göre bir özetini veya senaryosunu hazırlayın. Tüm hayati noktaları kapsayacak ve planlanan tüm olayları motive edecek kadar dolgun bir şekilde anlatın. Ayrıntılar, yorumlar ve sonuç tahminleri bazen bu geçici çerçevede arzu edilir.

(2) Olayların ikinci bir özetini ya da senaryosunu hazırlayın - bu seferki anlatım sırasına göre (gerçek olay değil), yeterli dolgunluk ve ayrıntıyla ve değişen bakış açısı, vurgular ve doruk noktasıyla ilgili notlarla birlikte. Eğer böyle bir değişiklik hikayenin dramatik gücünü veya genel etkililiğini artıracaksa, orijinal özeti uygun şekilde değiştirin. Nihai sonuç ilk planlanandan tamamen farklı bir öykü olsa bile, orijinal tasavvura bağlı kalmadan, olayları istediğiniz gibi araya ekleyin veya silin. Formülasyon sürecinde herhangi bir şey tarafından önerildiğinde eklemeler ve değişiklikler yapılmasına izin verin.

(3) Hikayeyi hızlı, akıcı ve çok eleştirel olmayan bir şekilde, ikinci veya anlatı sırasındaki özeti takip ederek yazın. Gelişen süreç böyle bir değişikliği önerdiğinde olayları ve olay örgüsünü değiştirin, asla önceki herhangi bir tasarıma bağlı kalmayın. Eğer gelişme aniden dramatik etki veya canlı hikaye anlatımı için yeni fırsatlar ortaya çıkarırsa, avantajlı olduğunu düşündüğünüz her şeyi ekleyin - geriye dönün ve ilk bölümleri yeni planla uzlaştırn. En iyi düzenlemeyi bulana kadar farklı başlangıçlar ve sonlar deneyerek, gerekirse veya arzu edilirse tüm bölümleri ekleyin ve silin. Ancak hikaye boyunca tüm referansların nihai tasarımıla tamamen uzlaştırıldığından emin olun. Olası tüm fazlalıkları -kelimeler, cümleler, paragraflar veya tüm bölümler ya da unsurlar- tüm referansların uzlaştırılmasıyla ilgili olağan önlemlere uyarak çıkarın.

(4) Kelime dağarcığına, sözdizimine, düzyazının ritmine, parçaların orantısına, tonun in-celiklerine, zarafet ve ikna ediciliğe veya geçişlere (sahneden sahneye, yavaş ve ayrıntılı eylemden hızlı ve kabataslak zamanı kapsayan eyleme veya tam tersi, ...vs vs vs), başlangıç, bitiş, doruk noktalarının vb. etkililiğine, dramatik gerilim ve ilgiye, inandırıcılık ve atmosfere ve diğer çeşitli unsurlara dikkat ederek tüm metni gözden geçirin.

(5) Düzgünce daktilo edilmiş bir kopya hazırlayın - gerekli gördükleri yerlerde son düzeltmeleri yapmaktan çekinmeyin.

Bu aşamalardan ilki genellikle tamamen zihinseldir; bir dizi koşul ve olay kafamda tasarlanır

ve olayların ayrıntılı bir özetini anlatı sırasına göre hazırlamaya hazır olana kadar asla yazıya dökülmez. Bazen de fikri nasıl geliştireceğimi bilmeden yazmaya başlarım - bu başlangıç, motive edilmesi ve kullanılması gereken bir sorun oluşturur.

Bence dört farklı tuhaf hikaye türü vardır; biri bir ruh halini veya duyguyu, diğeri resimsel bir anlayışı, üçüncüsü genel bir durumu, koşulu, efsaneyi veya entelektüel anlayışı, dördüncüsü ise belirli bir tabloyu veya belirli bir dramatik durumu veya doruk noktasını açıklar. Başka bir şekilde, tuhaf masallar kabaca iki kategoriye ayrılabilir: hayret ya da dehşetin bir durum ya da olguyla ilgili olduğu masallar ve tuhaf bir durum ya da olguyla bağlantılı olarak kişilerin bazı eylemleriyle ilgili olduğu masallar.

Her tuhaf hikâye -özellikle korku türünden bahsedecek olursak- beş kesin unsur içerir: (a) bazı temel, altta yatan korku ya da anormal-durum, varlık, vb- , (b) korkunun genel etkil-eri ya da dayanakları, (c) tezahür şekli -korkuyu ve gözlemlenen fenomeni somutlaştıran nesne- , (d) korkuya ilişkin korku-tepki türleri ve (e) verilen koşullar kümesiyle ilişkili olarak korkunun spesifik etkileri.

Tuhaf bir öykü yazarken her zaman doğru ruh halini ve atmosferi yakalamaya ve vurguyu ait olduğu yere yerleştirmeye çok dikkat ederim. Olgunlaşmamış bir şarlatan-kurgu dışında, imkansız, olasılık dışı veya akıl almaz olayların anlatımı, nesnel eylemlerin ve alışlagelmiş duyguların sıradan bir anlatımı olarak sunulamaz. Akıl almaz olay ve koşulların üstesinden gelinmesi gereken özel bir handicap vardır ve bu da ancak hikayenin söz konusu mucizeye değinen kısmı hariç her aşamasında dikkatli bir gerçekçiliğin sürdürülmesiyle başarılabilir. Bu mucize çok etkileyici ve bilinçli bir şekilde ele alınmalıdır - dikkatli bir duygusal “inşa” ile - aksi takdirde düz ve inandırıcı görünmeyecektir. Hikayedeki en önemli şey olarak, sadece varlığı bile karakterleri ve olayları gölgede bırakmalıdır. Ancak karakterler ve olaylar, tek harikaya dokundukları yerler dışında tutarlı ve doğal olmalıdır. Ana mucize ile ilgili olarak, karakterler gerçek hayatta benzer karakterlerin böyle bir mucizeye karşı göstereceği aynı ezici duyguyu göstermelidir. Bir mucize asla hafife alınmamalıdır. Karakterlerin harikaya alışkın olması gerektiği durumlarda bile, okuyucunun hissetmesi gerekene karşılık gelen bir huşu ve etkileyicilik havası örmeye çalışıyorum. Sıradan bir üslup ciddi bir fanteziyi mahveder.

Atmosfer, aksiyon değil, tuhaf kurgunun en büyük arzusudur. Gerçekten de, bir harika hikayenin olabileceği tek şey, belirli bir insan ruh halinin canlı bir resmidir. Başka bir şey olmaya çalıştığı anda ucuz, çocuksu ve inandırıcı olmaktan çıkar. Asıl vurgu ince imalara yapılmalıdır - ruh hallerinin gölgelerini ifade eden ve gerçek olmayanın garip gerçekliğine dair belirsiz bir yanılsama yaratan seçici çağrışımsal detayların algılanamayan ipuçlarına ve dokunuşlarına. Sürekli bir renk ve sembolizm bulutu dışında hiçbir özü ya da anlamı olmayan, inanılmaz olayların çıplak kataloglarından kaçının.

Bunlar, ciddi bir fantezi yazmaya ilk teşebbüs ettiğimden beri -bilinçli ya da bilinçsiz- takip ettiğim kurallar ya da standartlardır. Sonuçlarımın başarılı olduğu tartışılabilir - ama en azından son birkaç paragrafta bahsedilen hususları göz ardı etmiş olsaydım, olduklarından çok daha kötü olacaklarından eminim.

SON

